

kma·diplomacy

БІЗНЕС-ДИПЛОМАТІЯ І GR-ПОЛІТИКИ

Business Diplomacy & GR Politics

Мікрокредитна програма

ЄВРОПЕЙСЬКІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ

освітньо-наукова програма:
«Бізнес-дипломатія і GR-політики»

галузі знань:

29 «Міжнародні відносини»

05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальності:

292 «Міжнародні економічні відносини»

052 «Політологія»

КООРДИНАТОР МІКРОКРЕДИТНОЇ ПРОГРАМИ

Наталія КРАВЧУК

Доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри міждисциплінарної освіти НаУКМА,
гарант міждисциплінарної ОНП «Бізнес-дипломатія і GR-політики»

СИЛАБУС МІКРОКРЕДИТНОЇ ПРОГРАМИ

«ЄВРОПЕЙСЬКІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ»

Мета мікрокредитної програми – сформувати у здобувачів міждисциплінарне розуміння сучасних процесів європейської інтеграції в політичному, правовому, економічному та безпековому вимірах; опанувати ключові концепти і практики функціонування Європейського Союзу як глобального актора у формуванні нового світопорядку.

Мікрокредитна програма «Європейські міждисциплінарні студії» є складовою індивідуальною освітньою траєкторією здобувачів міждисциплінарної магістерської програми «Бізнес-дипломатія і GR-політики» та покликана забезпечити підготовку фахівців, здатних до системного міждисциплінарного аналізу політичних, економічних, правових та інституційних процесів у Європейському Союзі. Програма спрямована на розвиток аналітичних навичок, формування здатності критично оцінювати європейську інтеграцію України, роль ЄС у трансформації світового порядку, а також застосовувати європейські практики і стандарти у сфері дипломатії, публічного управління і стратегічних комунікацій.

Мікрокредитна програма складається з 4 дисциплін (12 кредитів, що становить 10% від загальної кількості кредитів ЄКТС за ОНП).

Інтегральна компетентність

Здатність здійснювати критичний міждисциплінарний аналіз політичних, економічних, правових та інституційних процесів функціонування Європейського Союзу як глобального актора; оцінювати вплив європейської інтеграції на трансформацію світового порядку та національні політики; формулювати обґрунтовані висновки й пропозиції щодо адаптації України до стандартів ЄС у контексті сучасних глобальних викликів.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СКемс01. Здатність аналізувати політичні й інституційні механізми функціонування Європейського Союзу та його роль як глобального актора у формуванні нового світопорядку; оцінювати зовнішньополітичні, безпекові, економічні та ціннісні інструменти впливу ЄС у трансформації міжнародної системи; інтерпретувати динаміку міжнародних альянсів і стратегічних позицій у контексті глобальних викликів.

СКемс02. Здатність здійснювати комплексний міждисциплінарний аналіз процесів європейської інтеграції України, з урахуванням політичних, економічних, правових та інституційних аспектів; оцінювати політики та практики адаптації національної системи управління до стандартів ЄС; формувати аргументовані пропозиції щодо впровадження *acquis communautaire* в національному контексті.

СКемс03. Здатність системно аналізувати економічні засади функціонування Європейського Союзу, оцінювати механізми економічної інтеграції (включно з єдиним внутрішнім ринком, митним союзом, монетарною політикою), та застосовувати знання про економічні політики ЄС для формування обґрунтованих рішень щодо економічної взаємодії України з ЄС у контексті інтеграційних процесів.

СКемс04. Здатність системно аналізувати інституційний устрій Європейського Союзу та правові засади його функціонування, інтерпретувати джерела й принципи права ЄС у контексті наднаціонального регулювання, адаптації *acquis communautaire* та трансформації правового поля країн-кандидатів.

Результати навчання:

РНемс01. Критично аналізувати політико-інституційний устрій Європейського Союзу в умовах багатополлярності, визначати його вплив на трансформацію світового порядку, застосовувати міждисциплінарні підходи для аналізу актуальних викликів і перспектив розвитку ЄС як політичного, економічного та правового утворення.

РНемс02. Демонструвати обізнаність у ключових етапах, механізмах та інструментах європейської інтеграції України, критично аналізувати виклики європейської інтеграції України, оцінювати ефективність державної політики у сфері євроінтеграції, інтерпретувати положення Угоди про асоціацію Україна – ЄС, а також розробляти фахові пропозиції щодо гармонізації національного законодавства та практик управління відповідно до *acquis communautaire*.

РНемс03. Застосовувати інструменти міждисциплінарного аналізу для оцінки впливу інтеграційних процесів на розвиток внутрішнього ринку ЄС і взаємодію з третіми країнами; критично аналізувати етапи, інституційні механізми та економічну логіку європейської інтеграції; формулювати рекомендації щодо адаптації економічної політики України до принципів та практик ЄС.

РНемс04. Критично осмислювати взаємозв'язки між інституційними механізмами ЄС та нормотворчими процесами, фахово аналізувати вплив права ЄС на національні правові системи, а також застосовувати положення *acquis communautaire* до оцінки викликів правової євроінтеграції України, інтерпретувати їх у контексті процесів гармонізації національного законодавства.

Перелік дисциплін мікrokредитної програми «Європейські міждисциплінарні студії»

Назва дисципліни	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
<i>3 - семестр</i>			
ЄС у формуванні нового світопорядку	10	20	60
Євроінтеграція України	10	20	60
Європейська економічна інтеграція	10	20	60
Інституції і право ЄС	10	20	60
Всього:	40	60	240

Семестр викладання:
Форма підсумкового оцінювання:

3-й
залік(и)

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ І ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІН

ЄС У ФОРМУВАННІ НОВОГО СВІТОПОРЯДКУ

ВИКЛАДАЧ:

ГНАТЮК Микола
Доктор політичних наук, доцент кафедри політології,
професор програми Жана Моне
e-mail: m.gnatiuk@ukma.edu.ua

Метою курсу є з'ясування ролі Європейського Союзу у формуванні сучасного світопорядку, аналіз його внутрішніх трансформацій та зовнішньополітичних моделей, оцінка викликів і можливостей для глобальної стабільності та безпеки, а також формування у здобувачів критичного мислення щодо інтеграційних процесів і стратегічних рішень ЄС у сучасних умовах міжнародної турбулентності. Завдання курсу полягають в аналізі ролі ЄС у глобальному політичному та економічному просторі, розгляді внутрішніх трансформацій ЄС, механізмів ухвалення рішень та інституційної структури, вивченні взаємодії ЄС із державами та регіонами світу, зокрема з Україною, а також розвитку навичок критичного мислення, аргументованих дискусій і аналізу кейсів. Після завершення курсу здобувач зможе оперувати ключовими концептами для оцінки ролі ЄС у світовій політиці, аналізувати сучасні виклики для ЄС у глобальній політиці та економіці, оцінити ефективність інституційних рішень у кризових ситуаціях, аргументовано брати участь у дебатах щодо ролі ЄС у новому світопорядку, розробляти аналітичні матеріали та пропозиції щодо політики ЄС, а також застосовувати міждисциплінарний підхід для оцінки взаємозв'язку політики, безпеки, економіки та міжнародних відносин. У результаті здобувач набуває опанує сучасні теорії міжнародних відносин та механізми роботи ЄС, розвине аналітичні навички порівняльного аналізу політичних, економічних та безпекових процесів, комунікативні компетентності для ведення дискусій і презентацій, практичні навички роботи з документами, а також сформує критичне мислення для оцінки ризиків, наслідків політичних рішень і розробки стратегічних сценаріїв.

Тема заняття	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Тема 1. ЄС у турбулентному світі: що він має змінити у собі та для світу?	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: ЄС у глобальному контексті; кризи та виклики для інтеграції.</i>			
Інтерактив. Вправа – «Що особливого в ЄС та у світі?» (порівняльна таблиця).			
Тема 2. Сутність міжнародних відносин: старий світ і ЄС	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Основи системи міжнародних відносин, роль ЄС у старому і новому світі.</i>			
Інтерактив. Дискусія «IR System and EU» + перегляд <i>Monsters to Destroy Manifest Destiny</i> .			
Тема 3. ЄС у світі держав	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Державоцентризм міжнародної системи, виклики для ЄС.</i>			
Інтерактив. Дискусія «Щоб допомогти Україні, ЄС має змінити себе?»			
Тема 4. Інституційний дизайн ЄС	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Інституціоналізм у міжнародних відносинах. Тексти: Keohane & Martin (1995), Mearsheimer (1994-1995).</i>			
Інтерактив. Дебати «Чи може ЄС сформувати новий світопорядок?»			

Тема заняття	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Тема 5. Європейські проблеми та рішення	1	2	6
Тематичне наповнення: Внутрішні суперечності інтеграції та пошук рішень у ЄС.			
Інтерактив. Робота в групах – «Внутрішні дилеми ЄС».			
Тема 6. Європейський новий порядок	1	2	6
Тематичне наповнення: Візія ЄС у контексті нового політичного порядку.			
Інтерактив. SWOT-аналіз концепції «Європейського порядку».			
Тема 7. Модель зовнішньої політики ЄС	1	2	6
Тематичне наповнення: Особливості моделі зовнішньої політики та безпеки ЄС.			
Інтерактив. Моделювання – «ЄС як глобальний актор у кризі».			
Тема 8. Інституційна реформа ЄС. Кейс: Президент ЄС	1	2	6
Тематичне наповнення: Дискусії про інституційну реформу ЄС та можливість створення поста Президента ЄС.			
Інтерактив. Аналіз документального фільму <i>The President: Seeking the EU's First Head of State</i> .			
Тема 9. Торгівля та економіка ЄС	1	2	6
Тематичне наповнення: ЄС як глобальний торговельний актор; виклики економічної дипломатії.			
Інтерактив. Дебати «Чи може ЄС стати економічним центром в архітектурі нового світопорядку?»			
Тема 10. Безпека: ЄС і НАТО у забезпеченні Європи	1	2	6
Тематичне наповнення: Взаємодія ЄС та НАТО, спільна безпека, роль у війні Росії проти України.			
Інтерактив. Симуляція засідання Ради ЄС із питань безпеки.			
Всього:	10	20	60

ДЖЕРЕЛА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна:

1. Bindi, F. (Ed.). (2022). *The foreign policy of the European Union: Assessing Europe's role in the world* (3rd ed.). Brookings Institution Press. 368 p.
2. Borrell, J. (2024). *Europe in the inter-polar world*. European Union Publication Office.
3. European Foreign Policy Resource Guide. (n.d.). <https://www.eufp.eu/>
4. European Union. (2012). Consolidated version of the Treaty on European Union. *Official Journal of the European Union*, C 326/13.
5. European Union. (2012). Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. *Official Journal of the European Union*, C 326/47.
6. Keukeleire, S., & Delreux, T. (2022). *The foreign policy of the European Union* (3rd ed.). Bloomsbury Academic. 416 p.
7. Leonard, M. (2023). *The age of unpeace: How connectivity causes conflict*. Bantam Press. 320 p.
8. Lippert, B., & Ondarza, N. von. (Eds.). (2022). *European strategic autonomy: Priorities, strategies and assessments*. Nomos. 118 p.

9. Matlary, J. H. (2023). *Hard power in hard times: Can Europe act strategically?* Palgrave Macmillan. 250 p.
10. Youngs, R. (2024). *The European Union and global order: Transitions and transformations*. Princeton University Press. 288 p.

Додаткова:

1. Calcara, A., Gilli, A., and Gilli, M. (2023) "Short-term Readiness, Long-term Innovation: The European Defence Industry in Turbulent Times." *Defence Studies* 23(4): 626-643.
2. Cohen, E.A. and Debski, S. (2023) "Ukraine Strategic Futures" Policy Paper, The Alphen Group, September 2023.
3. Csernaton, R. (2023) *Weaponizing Innovation? Mapping Artificial Intelligence-enabled Security and Defence in the EU*, SIPRI, EU Non-Proliferation and Disarmament Consortium (EUNPDC) Paper No.84, July.
4. Grevi, G. (2023) "Shockwaves: How does the War in Ukraine Impact the EU's Grand Strategy?" CSDS In-Depth Paper No. 5.
5. Håkansson, C. (2024) "The Ukraine war and the emergence of the European Commission as a geopolitical actor." *Journal of European Integration*, 46(1): 25-45.
6. *It's time for more majority decision-making in EU foreign policy*, POLITICO, 12 June 2023.
7. Maurer, H., Whitman, R.G., and Wright, N. (2023) "The EU and the Invasion of Ukraine: A Collective Responsibility to Act." *International Affairs* 99(1): 219-238.
8. Orenstein, M.A. (2023) "The European Union's Transformation after Russia's Attack on Ukraine." *Journal of European Integration*, 45(3): 333-342.

Інформаційні ресурси:

1. Торговельні відносини ЄС: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en
2. Європейської служби зовнішньої діяльності: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eastern-europe_en#12229
3. European University Institute. (2024, May 23). *The 14th edition of The State of the Union conference (#SOU2024)* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=99UnRU086VU>
4. European University Institute. (2024). *EU's foreign and security policy in troubled times: Josep Borrell Fontelles in conversation with Stephanie Hofmann* [Video].

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ

ВИКЛАДАЧ:

ГНАТЮК Микола
Доктор політичних наук, доцент кафедри політології,
професор програми Жана Моне
e-mail: m.gnatiuk@ukma.edu.ua

Метою курсу є ознайомлення здобувачів вищої освіти з ключовими концептами європейської інтеграції, динамікою розширення ЄС, а також із розвитком відносин між Україною та ЄС у контексті європейської інтеграції та процесом приєднання до ЄС. Курс спрямований на формування розуміння процесів розширення та механізмів ухвалення рішень у ЄС, а також на критичний аналіз перспектив та викликів на шляху України до членства. Особлива увага приділяється практичним навичкам аналізу офіційних документів, участі у дискусіях та симуляціях переговорів, що дозволяє поєднати теоретичні знання з прикладними аспектами євроінтеграційної політики.

Тема заняття	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Європейський Союз: концепти та історія	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Ідея європейської єдності, етапи інтеграції, ключові договори (Римський, Маастрихтський, Лісабонський).</i>			
Інтерактив. Робота в парах: «Думки, які варто обговорити».			
Тема 2. Політична архітектура ЄС	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Політична система ЄС, наднаціональність і міжурядовість, принципи розподілу компетенцій.</i>			
Інтерактив. Робота в групах: аналіз «наднаціональна vs. міжурядова модель».			
Тема 3. Європейський Союз: інституції та ухвалення рішень. Механізм взаємин з Україною	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Європейська Рада, Рада ЄС, Європейський парламент, Європейська комісія, Суд ЄС; процес ухвалення рішень.</i>			
Інтерактив. Рольова гра «Прийняття законодавчого акту» (симуляція звичайної законодавчої процедури).			
Тема 4. Європейська інтеграція: поняття та форми	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Теоретичні підходи до інтеграції; форми інтеграції (економічна, політична, безпекова).</i>			
Інтерактив. Робота в групах.			
Тема 5. Відносини Україна – ЄС: еволюція та тенденції	1	2	6
<i>Тематичне наповнення: Історія взаємин Україна – ЄС від 1991 р. до сьогодні, ключові події та документи.</i>			
Інтерактив. Робота з документами: аналіз офіційних заяв і стратегій.			

Тема заняття	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Тема 6. Європейська політика сусідства та Східне партнерство	1	2	6
Тематичне наповнення: Політика сусідства ЄС, формування Східного партнерства, роль України.			
Інтерактив. Дебати: «Східне партнерство – шанс чи пастка для України?»			
Тема 7. Угода про асоціацію Україна – ЄС: зміст та імплементація	1	2	6
Тематичне наповнення: Політична та економічна частина Угоди про асоціацію, ПВЗВТ, прогрес імплементації.			
Інтерактив. SWOT-аналіз імплементації УА/ПВЗВТ.			
Тема 8. Розширення ЄС	1	2	6
Тематичне наповнення: Логіка розширення, критерії, стратегічний вплив. Хвилі розширення, критерії членства (Копенгагенські), дебати «розширення vs. поглиблення».			
Інтерактив. Кейс-стаді: «Уроки розширення 2004 року».			
Тема 9. Україна та пакет розширення	1	2	6
Тематичне наповнення: Щорічні пакети Європейської комісії, оцінка реформ, порівняння з країнами-кандидатами.			
Інтерактив. Груповий аналіз останнього Enlargement Package (порівняльний).			
Тема 10. Україна та переговори про вступ	1	2	6
Тематичне наповнення: Процес переговорів про вступ, переговорні кластери, досвід інших країн-кандидатів.			
Інтерактив. Симуляція переговорів між ЄС та Україною (розподіл ролей).			
Всього:	10	20	60

ДЖЕРЕЛА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна:

1. European Union. (2012). Consolidated version of the Treaty on European Union. *Official Journal of the European Union*, C 326/13. pp. 13–46.
2. European Union. (2012). Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. *Official Journal of the European Union*, C 326/47. pp. 47–390.
3. European Commission. (2024). *Ukraine 2024 Report*. Commission Staff Working Document. 105 p. https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf
4. European Council. (2024). *Negotiating Framework: Principles governing the accession negotiations with Ukraine*. 12 p
5. Emerson, M., & Movchan, V. (Eds.). (2021). *Deepening EU-Ukrainian relations: What, why and how?* (2nd ed.). CEPS. 264 p.
6. Keukeleire, S., & Delreux, T. (2022). *The foreign policy of the European Union* (3rd ed.). Bloomsbury Academic. 416 p.
7. Bradford, A. (2023). *Digital Empires: The Global Battle to Regulate Technology*. Oxford University Press. 464 p.
8. Matlary, J. H. (2023). *Hard power in hard times: Can Europe act strategically?* Palgrave Macmillan. 250 p.
9. Emerson, M., & Blockmans, S. (2024). *Next steps for EU enlargement: The geopolitical imperative*. CEPS Policy Insights. 15 p.
10. Gehrke, T. (2024). *The EU's economic security revolution*. European Council on Foreign Relations (ECFR). 12 p.

Додаткова:

1. Модуль «Угода про асоціацію Україна-ЄС» <https://eu-agreement.ed-era.com/>
2. Курс «Вступ України до ЄС» <https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:EEF+EEF-061+June2025/about>

Інформаційні ресурси:**Цифрові інструменти моніторингу**

- Pulse of the Agreement. (n.d.). Monitoring system for the implementation of the Association Agreement <https://pulse.kmu.gov.ua/>
- European Foreign Policy Resource Guide. (n.d.). <https://www.eufp.eu/>

Офіційні сайти ЄС

- [Заходи ЄС на підтримку України](https://eur-lex.europa.eu/content/news/eu-measures-solidarity-ukraine.html) <https://eur-lex.europa.eu/content/news/eu-measures-solidarity-ukraine.html>
- [Торговельні відносини ЄС з Україною](https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en) https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en
- [Європейська політика сусідства: Україна](https://enlargement.ec.europa.eu/countries/ukraine_en) https://enlargement.ec.europa.eu/countries/ukraine_en
- [Пакет документів щодо розширення ЄС \(2024\)](https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-adopts-2024-enlargement-package-2024-10-30_en) https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-adopts-2024-enlargement-package-2024-10-30_en
- [Східна Європа на сайті Європейської служби зовнішньої діяльності](https://www.eeas.europa.eu/eeas/eastern-europe_en#12229) https://www.eeas.europa.eu/eeas/eastern-europe_en#12229
- [Європейський Союз та Україна](https://www.eeas.europa.eu/ukraine/european-union-and-ukraine_en) https://www.eeas.europa.eu/ukraine/european-union-and-ukraine_en

Урядові та інформаційні ресурси України

- [Тег «Євроінтеграція» на сайті Кабінету Міністрів України](https://www.kmu.gov.ua/tag/yevrointegraciya?&type=all&tag=yevrointegraciya) <https://www.kmu.gov.ua/tag/yevrointegraciya?&type=all&tag=yevrointegraciya>
- [Урядовий портал України](https://pulse.kmu.gov.ua/) <https://pulse.kmu.gov.ua/>

ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

ВИКЛАДАЧ:

ЛИЗУН Марія
Доктор економічних наук, професор
e-mail: mlysun@ukr.net

Мета курсу – сформувати у здобувачів цілісне уявлення про природу, еволюцію та сучасні тенденції європейської економічної інтеграції, забезпечити засвоєння теоретичних підходів та моделей інтеграції; ознайомити з практичним досвідом реалізації спільних економічних політик ЄС; розвинути вміння аналізувати інтеграційні процеси та оцінювати їхні наслідки для економік країн-членів і держав-кандидатів; а також сприяти формуванню компетентностей для критичного осмислення перспектив і викликів європейської інтеграції України.

Тема заняття	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Теоретичні засади європейської економічної інтеграції. Тематичне наповнення: Сутність та еволюція економічної інтеграції: від ідеї до реальності. Класичні та сучасні теорії інтеграції (неофункціоналізм, інтерговернменталізм, теорія оптимальних валютних зон). Типологія форм регіональної економічної інтеграції (зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний та валютний союз). Історичні етапи розвитку європейської інтеграції: від Римських договорів до створення ЄС Інтерактив. ✓ Міні-дискусія «Чи була європейська інтеграція неминучою?» ✓ Робота в парах: скласти «карту причин інтеграції» (економічні, політичні, безпекові).	2	4	12
Тема 2. Інституційна архітектура та політики Європейського Союзу Тематичне наповнення: Ключові інституції ЄС: функції, повноваження та взаємодія у процесі формування економічної політики (Європейська Комісія, Рада ЄС, Європейський Парламент, Європейський центральний банк). Бюджет ЄС та основні джерела його наповнення. Чотири свободи: рух товарів, послуг, капіталу і людського капіталу. Проблеми та досягнення функціонування єдиного внутрішнього ринку. Ключові політики Європейського Союзу (спільна економічна політика; спільна аграрна політика; регіональна політика; спільна торгова політика; екологічна та цифрова політики). Інтерактив. ✓ Робота у групах: презентація про одну з інституцій ЄС та її участь у процесі формування економічної політики. ✓ Рольова гра «Моделювання засідання Ради ЄС» (кожна група представляє країну і відстоює власну позицію щодо економічного рішення).	2	4	12

Тема заняття	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Тема 3. Монетарна інтеграція та євროзона	2	4	12
Тематичне наповнення: 1. Інтернаціоналізація валюти: передумова регіональної інтеграції 2. Монетарна інтеграція та співпраця на основі євро 3. Еволюція економічного та валютного союзу 4. Маастрихтські критерії та механізм їх контролю. 5. Плюси та мінуси монетарної інтеграції: перспективи ЄВС.			
Інтерактив. ✓ Дебати «Євро проти національної валюти». ✓ Робота в парах: Ідентифікація ризиків та загроз, з якими зіштовхнеться Україна в процесі монетарної інтеграції з країнами Європейського валютного союзу; визначення шляхів їх нівелювання чи мінімізації.			
Тема 4. Регіональна політика ЄС	2	4	12
Тематичне наповнення: 1. Сутність і цілі регіональної політики ЄС. 2. Регіональна політика та кохезія: інструменти і фонди. 3. Програми підтримки регіонів ЄС. 4. Виклики та перспективи регіональної політики ЄС (регіональні дисбаланси між «старими» і «новими» членами; виклики війни в Україні для політики кохезії; цифрова та «зелена» трансформація регіонів).			
Інтерактив. ✓ Кейс-аналіз: приклад успішного використання фондів ЄС у країні Центральної чи Східної Європи. ✓ Міні-дебати: «Чи зменшує регіональна політика відставання між «старими» та «новими» членами ЄС?»			
Тема 5. Сучасні виклики європейської економічної інтеграції	2	4	12
Тематичне наповнення: 1. Становлення ЄС як диференційованого інтеграційного альянсу. 2. Конвергенція та дивергенція в ЄС. 3. Загрози й перспективи вертикальної та горизонтальної інтеграції ЄС. 4. Інтеграція України в європейську економічну систему.			
Інтерактив. ✓ SWOT-аналіз у групах: «Сучасні виклики для ЄС до 2030 року». ✓ Ділова гра «Переговори Україна–ЄС про вступ»: одна група – делегація України, інша – представники ЄС, які оцінюють готовність до членства.			
Всього:	10	20	60

ДЖЕРЕЛА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна:

1. Baldwin R., Wyplosz C. The Economics of European Integration. – 7th ed. – London: McGraw-Hill Education, 2022.
2. De Grauwe P. Economics of Monetary Union. – 14th ed. – Oxford University Press, 2021.
3. Європейська та глобальна регіональна інтеграція: підручник / за ред. А. Крисоватого та М. Лизун. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023. 295 с.
4. Європейський регіоналізм: практичне втілення: навчальний посібник / за ред. О. Десятнюк та М. Лизун. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023. 92 с.
5. El-Agraa A. The European Union: Economics and Policies. – 10th ed. – Cambridge University Press, 2017.
6. Piton, S. (2021). Economic integration and unit labour costs. European economic review, 136, 103746.
7. Лизун М. Глобальні виклики регіональної валютної інтеграції: моногр. Тернопіль: Екон. думка, 2017. 426 с.
8. Pomfret, Richard (2021). The economic integration of Europe. Harvard University Press.
9. Leuffen, Dirk, Berthold Rittberger, and Frank Schimmelfennig (2022). Integration and differentiation in the European Union. Springer International Publishing,

Додаткова:

1. Nowakowska, A., Michalak, M., Lishchynskyy, I., & Lyzun, M. (2022). Ukrainian Regional Policy: The Path to European Integration. Gospodarka Narodowa. The Polish Journal of Economics, 312(4), 1-16.
2. Bianchini, S., Damioli, G., & Ghisetti, C. (2023). The environmental effects of the “twin” green and digital transition in European regions. Environmental and Resource Economics, 84(4), 877-918
3. Ureche, A. (2023). A Blueprint For European Union Economic Integration Through Social Economy Innovation. The annals of the university of ORADEA, 32(1st), 600.
4. Ліщинський І. О. Полюси та осі розвитку в контексті глокалізаційних процесів: монографія. Тернопіль: THEU, 2019. 364 с.
5. Di Caro, P., & Fratesi, U. (2022). One policy, different effects: Estimating the region-specific impacts of EU cohesion policy. Journal of Regional Science, 62(1), 307-330.
6. Європейська регіональна політика: підручник / за ред. Крисоватого А. та Ліщинського І. – Тернопіль: ВПЦ "Економічна думка ЗУНУ", 2020. 236 с.
7. Лизун М. В. Тенденції розвитку регіональної економічної інтеграції: методологічний аспект. Journal of European Economy. 2020. Том 19. № 1 (72). С.85-101.
8. Harrison, Reginald J. (2024). Europe in question: theories of regional international integration. Routledge.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт ЄС: <https://european-union.europa.eu>
2. Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat>
3. European Central Bank (ECB): <https://www.ecb.europa.eu>
4. European Court of Auditors: <https://www.eca.europa.eu> – звіти щодо ефективності використання коштів ЄС.
5. European Policy Centre (EPC): <https://epc.eu> – аналітичні матеріали про політики ЄС.
6. Centre for European Policy Studies (CEPS): <https://www.ceps.eu> – дослідження економічних та інтеграційних питань.

ІНСТИТУЦІЇ І ПРАВО ЄС (англійською мовою)

ВИКЛАДАЧ:

КОЛОТИЛО Микола
LLM з Європейського права (Коледж Європи, Бельгія)
e-mail: m.kolotylo@ukma.edu.ua

Метою курсу є вивчення концептуальних засад і практичних аспектів становлення та розвитку сучасної інституційної структури та правової системи Європейського Союзу (ЄС), розмежування компетенцій між інституціями ЄС у контексті процедур прийняття рішень та реалізації спільних політик ЄС.

Тема заняття	Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Інституційна побудова ЄС. Європейський парламент	2	4	12
<i>Тематичне наповнення: Інституційна структура Європейського Союзу. Розвиток інституцій, в історичній перспективі (основні зміни за установчими договорами). Європейський парламент і процедура його формування. Компетенції Європейського парламенту і його роль в законодавчій процедурі.</i>			
Інтерактив. Презентації та моделювання формування Європейського парламенту			
Тема 2. Європейська комісія та її компетенції	2	4	12
<i>Тематичне наповнення: Процедура формування Європейської комісії. Компетенції Європейської комісії. Роль Президента Європейського комісії. Роль і компетенції Верховного представника Європейського Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки.</i>			
Інтерактив. Презентації та моделювання формування Європейської комісії			
Тема 3. Рада ЄС та Європейська Рада	2	4	12
<i>Тематичне наповнення: Компетенції Ради ЄС та Європейської ради. Процедури прийняття рішень та конфігурації Ради ЄС. Роль Ради ЄС у законодавчій процедурі. Значення та роль Європейської ради у зовнішній політиці.</i>			
Інтерактив. Презентації та моделювання процедури прийняття рішень (за кваліфікованою більшістю та одногосно) у Раді ЄС			
Тема 4. Джерела права ЄС та основні принципи	2	4	12
<i>Тематичне наповнення: Установчі договори ЄС. Міжнародні угоди. Регламенти, рішення, директиви, висновки та рекомендації. Доктрина верховенства права ЄС над національним правом держав-членів. Пряма та непряма дія права ЄС.</i>			
Інтерактив. Презентації			
Тема 5. Суд ЄС та судові механізми захисту. Європейський центральний банк та Суд аудиторів	2	4	12
<i>Тематичне наповнення: Структура Суду ЄС. Основні компетенції Суду ЄС. Основні процедури перед Судом ЄС. Роль Суду ЄС у правотворчому процесі. Юрисдикція Суду ЄС щодо зовнішньої політики ЄС. Європейський центральний банк та Суд аудиторів.</i>			
Інтерактив. Презентації та моделювання судового розгляду у Суді ЄС			
Всього:	10	20	60

ДЖЕРЕЛА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна:

1. European Union. (2012). Consolidated version of the Treaty on European Union. *Official Journal of the European Union*, C 326/13. pp. 13–46.
2. European Union. (2012). Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. *Official Journal of the European Union*, C 326/47. pp. 47–390.
3. European Commission. (2024). *Ukraine 2024 Report*. Commission Staff Working Document. (105 p.).
4. European Commission. (2024). *2024 Rule of Law Report*. https://commission.europa.eu/publications/2024-rule-law-report_en 45 p.
5. Craig, P., & De Búrca, G. (2020). *EU law: Text, cases, and materials* (7th ed.). Oxford University Press. 1248 p.
6. Петров, Р. А. (Ред.). (2021). *Право Європейського Союзу* (10-те вид.). Право. 484 с.
7. Keukeleire, S., & Delreux, T. (2022). *The foreign policy of the European Union* (3rd ed.). Bloomsbury Academic. 416 p.
8. Emerson, M., & Movchan, V. (Eds.). (2021). *Deepening EU-Ukrainian relations: What, why and how?* (2nd ed.). CEPS. 264 p.
9. Bradford, A. (2023). *Digital Empires: The Global Battle to Regulate Technology*. Oxford University Press. 464 p.
10. Hacker, P. (2023). The European AI Act: At the intersection of law and innovation. *Common Market Law Review*, 60(4), pp. 103–142.
11. Böttner, R. (2021). The size and structure of the European Commission: Legal issues surrounding project teams and a (future) reduced college. *European Constitutional Law Review*, 17(1), pp. 38–63.
12. Gehrke, T. (2024). *The EU's economic security revolution*. European Council on Foreign Relations (ECFR). 12 p.

Інформаційні ресурси:

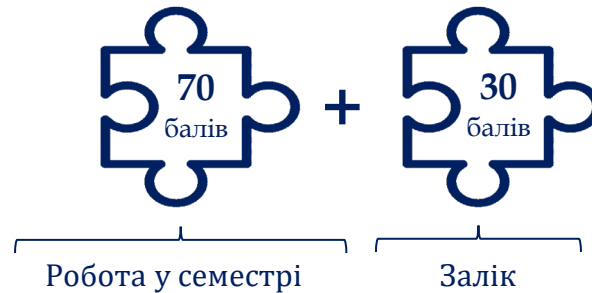
1. Pulse of the Agreement. (n.d.). Online monitoring system for the implementation of the Association Agreement. <https://pulse.kmu.gov.ua/>
2. European Foreign Policy Resource Guide. (n.d.). <https://www.eufp.eu/>
3. <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>
4. https://commission.europa.eu/index_en
5. <https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/>
6. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/court-justice-european-union-cjeu_en
7. https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/en/
8. <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>
9. <https://www.eca.europa.eu/en>

ОЦІНЮВАННЯ

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ ДИСЦИПЛІНИ

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання розробляються під кожен дисципліну та кожне окреме завдання і містяться в системі DistEdu/Classroom. Загальний бал усіх форм поточного контролю дає можливість здобувачу отримати 70 балів. 30 балів здобувач отримує за виконання альтернативного варіанту індивідуального завдання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70	Задовільно		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі складає 30 балів. У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 29 балів) здобувач зобов'язаний повторно вивчити курс. У разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути не вище рівня «задовільно». Замість перескладання комісії, здобувач може обрати повторне вивчення курсу.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

НаУКМА сповідує принципи академічної доброчесності, що означає, що всі роботи здобувачі мають виконати самостійно, а у тексті мають міститися відповідні посилання на інформаційні джерела. При використанні засобів штучного інтелекту (наприклад, CHAT GPT) необхідно позначити відповідним посиланням частини тексту, що були згенеровані штучним інтелектом.

Виконання навчальних завдань і робота над дослідницькими проєктами має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року):

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normatyvni-dokumenty

<https://bit.ly/3tXf4mi> (Скорочене посилання на документ вище)

Недотримання принципів академічної доброчесності карається не зарахуванням роботи без можливості її перездачі у відповідності до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА.

Схвалено на засіданні кафедри міждисциплінарної освіти «28» серпня 2025 р., протокол № 1.

